

АСПЕКТИ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ганна Мулявка

Ст. Львівський університет бізнесу та права
Науковий керівник – Мартинюк В.М.

Розкрито інституціонально-правові засади забезпечення регіонального розвитку. Досліджено державне регулювання як пріоритетну форму реалізації економічної політики на мезорівні.

Ключові слова: *регіональна економічна політика, економічний інтерес, транзитивна економіка, регіональна економічна стратегія.*

Значимість регіональних проблем в Україні на сьогодні визначається сучасною суспільно-політичною ситуацією. Оскільки «регіональне поле», на якому «грають» різні представники влади та їхні репрезентанти – «політпартблоки» – дуже чутливе соціальне місце для розхитування засад державності, тим самим штучно нагнітаються політична нестабільність, викривляються уявлення про співвідношення держави та регіонів.

Аналітично-теоретичні узагальнення різних підходів до трактування поняття «економічних регіонів» дають підставу розглядати його зміст і сутність не просто з позиції сприйняття за вихідних критеріїв окремої ознаки: специфіка природних ресурсів чи виробничого потенціалу, економічна спеціалізація, обсяг та вид ринку, ступінь господарської чи фінансово-економічної автономності, а й через структурно-функціональну роль у національній економіці [3, с. 30]. Для подальшого системного аналізу категорії «регіональна економіка» методологічно дієвим є виокремлення поняття «економічний регіон», як специфічно відособленого економічного суб'єкту на адміністративно-територіальному просторі країн, який має інституціонально економічний потенціал для реалізації відносних функцій у загальній структурі національної економіки. В такому контексті сутність поняття «економічний регіон» розкрито як соціально-економічна цілісність (в системі народного господарства), яка характеризується наявністю відповідної структури виробництва і робочих місць, концентрацією населення, його соціально-духовної життєдіяльності, а також має місцеві органи управління та відносно економічно-фінансову оперативну відокремленість.

Суттєві відмінності у рівні життя населення регіонів, перш за все у сільській місцевості та малих провінційних містах, свідчать, що за рядом його складових (доходів, можливостей отримати освіту та медичного забезпечення), регіональна диференціація в Україні перевищує загальноприйнятні параметри для території однієї країни.

Дослідження регуляторного механізму регіонального розвитку здійснюється на основі обґрунтування функціональних відмінностей між процесами державного управління економікою та державного регулювання економікою. Варто зазначити, що категорія «управління» має більш загальний характер ніж «регулювання» і включає останнє в якості зовнішньої складової частини, тобто – це частковий випадок управління [1, С. 42]. В даному контексті механізм державного регулювання регіональної економіки є процесом узгодження та включенням її в систему поточних і стратегічних інтересів і цілей національної економіки з постійним нарощуванням виробництва, науково-технічного, інвестиційно-інноваційного потенціалу.

Регіонально–територіальна структура як підсистема народно-господарського комплексу методологічно розглянута з позиції реалізації вимог, тобто функціонування законів теорії систем взаємної адаптації та взаємної випереджальної багаторівневої адаптації як внутрішньої, так і зовнішньої [1, с. 38]. Такий підхід дозволяє передбачати характер пристосування складних і динамічних регіональних компонентів один до одного як на власній території, так і їхню адаптацію до багатоаспектного народногосподарського, тобто зовнішнього середовища.

Серед заходів щодо досягнення зазначених цілей пріоритетним є перерозподіл повноважень щодо вирішення конкретних завдань економічного розвитку регіонів між різними ієрархічними рівнями управління на основі концепції субсидарності. Остання передбачає делегування повноважень знизу-вгору від органів самоврядування до регіональних владних структур і в подальшому – до відповідних державних органів для практичної реалізації. Такий «ланцюг» субсидарності потребує розробки адресного переліку делегованих повноважень державних інститутів влади місцевого самоврядування та реформування системи їхнього фінансового забезпечення [2, с. 87].

Серед особливо важливих стратегічних складових соціально-економічного розвитку регіонів досліджуються основні напрямки удосконалення бюджетно-податкової політики в системі відносин «держава-регіони».

Водночас аргументовано, що не слід їх абсолютизувати, а потрібна конструктивна кореляція з боку державного регулювання при реалізації даних принципів.

Висновок. В результаті узагальнення різних альтернативних трактовок поняття «регіон» (в економічному сенсі) і його сутність визначена як підсистема народного господарства, що організовується, функціонує на основі взаємодії галузевого і територіального поділу праці та відносній економічно-фінансовій відокремленості і господарсько-оперативній самостійності.

Література:

1. Диба М.І. Теоретичні аспекти державного і регіонального регулювання в трансформаційний період / М.І. Диба, Д.О. Починков // Формування ринкової економіки: Міжвідомчий науковий вісник. – К.: КНЕУ Вип. 11 – С 36-46.

2. Починков Д.О. Основні напрямки регулювання регіональної економіки /Д.О. Починков // Економіка і підприємство: Зб. наук. праць молодих учених та аспірантів. – К: КНЕУ, 2002. – Вип. 9 – С. 85-92.

3. Починков Д.О. Регіон як об'єкт економічного дослідження / М.І. Диба, Д.О. Починков // Формування ринкової праці: Зб. наук. праць. – К.: ДВНЗ КНЕУ, 2007. – Вип. 17. – С. 24-34.